

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут **Коломийський навчально-науковий інститут**

Кафедра педагогіки і психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Освітня програма Середня освіта (Фізична культура)

Перший (бакалаврський) освітній рівень

Спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “26” вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація			
Назва дисципліни	Педагогічна майстерність вчителя ФК		
Викладач (-і)	Лаппо Віолетта Валеріївна		
Контактний телефон викладача	0956404947		
Е-mail викладача	lappo37@ukr.net		
Формат дисципліни	Нормативна		
Обсяг дисципліни	90		
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_c at=96&id_cou=926		
Консультації			
2. Анотація до курсу			
<p>Педагогічна майстерність вчителя ФК – навчальна дисципліна, що становить частину психолого-педагогічного циклу. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців освітньої галузі. В процесі вивчення навчальної дисципліни відбувається опанування системою знань про сутність, природу і складники педагогічної майстерності, системою особистісно-орієнтованого навчання майбутнього вчителя, технологіями формування готовності майбутнього педагога до професійного самовдосконалення й саморозвитку, продуктивної педагогічної діяльності.</p>			
3. Мета та цілі курсу			
<p>Метою викладання навчальної дисципліни є розкрити теоретичні основи педагогічної майстерності, сформулювати усвідомлення феномену педагогічної майстерності як комплексу властивостей особистості педагога; створити умови, наближені до практичної професійної діяльності та забезпечити творчий розвиток особистості студента.</p>			
4. Результати навчання (компетентності)			
<p>Здатність аналізувати та проектувати педагогічний процес у початковій школі; здатність використовувати набуті знання про особливості педагогічної діяльності та її види; здатність до аналізу професійно-педагогічних ситуацій та вміння їх розв'язувати; здатність використовувати знання про особливості педагогічного спілкування та його стилі, педагогічний такт та авторитет учителя; здатність до самовдосконалення з використанням професійно-педагогічного тренінгу.</p>			
5. Організація навчання курсу			
Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		15/15	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		15/4	
самостійна робота		120/168	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік)	Нормативний / Вибірковий

		навчання)			
7	014 Середня освіта (фізична культура)	4	Нормативна		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Педагогічна культура вчителя ФК</p> <p>Суспільна значущість професії вчителя. Поняття педагогічної діяльності, її структура. Професійна діяльність педагога. Особливості педагогічної майстерності. Елементи педагогічної майстерності. Рівні професійної майстерності. Педагогічна кваліметрія.</p>	Лекція, семінар	<p>Згідно списку рекомендованої літератури</p> <p>3; 7; 15; 22; 32</p>	<p>1.Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.</p> <p>2.Підготовка тематичного міні-словника.</p> <p>3.Підбір цитат видатних науковців про значення педагогічної професії.</p>	5	До наступного заняття за розкладом.
<p>Тема 2. Сутність педагогічної майстерності вчителя ФК</p> <p>Феномен педагогічної майстерності у сучасній психолого-педагогічній науці. Динаміка функцій учителя в сучасному навчально-виховному процесі. Феномен педагогічного керівництва: теорія і практика. Мотивація професійної</p>	Лекція, семінар	<p>Згідно списку рекомендованої літератури</p> <p>8; 14; 23; 29; 40</p>	<p>1.Вивчення теми.</p> <p>2.Підготовка міні-твору на тему «Кого називають справжнім педагогом».</p> <p>3.Створення презентації на тему «Особистісні якості сучасного педагога».</p> <p>4. Підготовка доповіді на тему «Значення духовних цінностей в професійній</p>	5	До наступного заняття за розкладом.

<p>діяльності сучасного педагога. Діяльність учителя як творчий процес. Професійна ідентифікація особистості вчителя. Ідеал учителя на сучасному етапі розвитку освіти. Професійне самовиховання вчителя: сутність, шляхи і способи реалізації.</p>			<p>діяльності педагога» .</p>		
<p>Тема 3. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії Психолого-педагогічні умови майстерної взаємодії в педагогічному спілкуванні. Класифікація прийомів педагогічного впливу. Операції педагогічного впливу. Характеристика педагогічної вимоги. Педагогічна майстерність і авторитет учителя. Структура авторитету вчителя. Рівні і критерії авторитету педагога. Характеристика перцептивної сторони педагогічного</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>Згідно списку рекомендованої літератури</p> <p>2; 5; 11; 19;14; 34; 38</p>	<p>1.Вивчення теми. 2.Підготовка повідомлення про досвід роботи В.О.Сухомли нського з питань організації навчально-виховної роботи з молодшими школярами. 3.Створення схеми «Особливості взаємодії вчителя і учня». 4.Розробка рекомендацій для ефективної педагогічної взаємодії..</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>спілкування. Увага й увага учителя. Способи комунікативного впливу: переконання і навіювання. Стратегії взаємодії у спілкуванні як характеристика інтерактивного компонента педагогічної взаємодії. Технологія організації педагогічної взаємодії.</p>					
---	--	--	--	--	--

<p>Тема 4. Особливості педагогічного спілкування</p> <p>Мовлення учителя як засіб педагогічної діяльності.</p> <p>Мовлення і комунікативна поведінка вчителя. Функції мовлення вчителя у взаємодії з учнями. Умови ефективності професійного мовлення вчителя.</p> <p>Шляхи вдосконалення мовлення вчителя.</p> <p>Психолого-педагогічні умови майстерної взаємодії у педагогічному спілкуванні.</p> <p>Поняття педагогічного спілкування, його особливості, функції, види.</p> <p>Педагогічне спілкування як діалог. Контакт у педагогічному діалозі.</p> <p>Структура педагогічного спілкування.</p> <p>Класифікація стилів педагогічного спілкування.</p> <p>Моделі спілкування вчителя на уроці з учнями молодшого шкільного віку.</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>Згідно списку рекомендованої літератури</p> <p>7; 12; 16; 20; 25</p>	<p>1. Вивчення теми.</p> <p>2. Створення презентації «Різновиди педагогічного спілкування».</p> <p>3. Підготовка картотека методичних джерел на тему «Розвиток педагогічного спілкування» (6-8).</p> <p>4. Виконання вправ для розвитку навичок педагогічного спілкування.</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>
<p>Тема 5. Педагогічний</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>Згідно списку</p>	<p>1. Вивчення теми.</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за</p>

<p>такт Морально-етична сутність такту. Загальноусталені норми тактової поведінки. Тактовність – невід’ємна складова особистості педагога. Ознаки тактової поведінки. Сутність та форми вияву педагогічного такту. Прояв педагогічного такту в навчальний і поза навчальний час. Характеристика педагогічного такту. Рівні педагогічного такту. Особливості педагогічної тактики. Компоненти структури педагогічної тактики. Способи реалізації педагогічної тактики. Специфіка педагогічної тактики в умовах початкової школи.</p>		<p>рекомендовано ї літератури</p> <p>1; 6; 10; 19; 32; 44</p>	<p>2. Укладання анотованого переліку статей (10-15 назв) з питань загальної і педагогічної етики. 3. Створення правил тактовного спілкування у внутрішньошкільному колективі. 4. Аналіз складних педагогічних ситуацій (3-4).</p>		<p>розкладом.</p>
<p>Тема 6. Способи організації навчально-виховного процесу в початковій школі Характеристика основних форм організації</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>Згідно списку рекомендованої літератури</p> <p>4; 13; 17; 26</p>	<p>1. Вивчення теми. 2. Огляд публікацій газет «Освіта», «Освіта України», журналу «Початкова</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>навчально-виховного процесу в сучасній початковій школі. Вимоги до проведення уроків у початковій школі: організаційні, виховні, дидактичні, психолого-педагогічні, фізіолого-гігієнічні, управлінські, навчально-методичні</p> <p>Поняття «прийоми взаємодії» та їх характеристика. Функції методів навчання. Прийом як складова методу та самостійна дидактична категорія. Основні підходи до класифікації методів навчання: за джерелами знань – пояснення, розповідь, бесіда, спостереження, демонстрація, ілюстрація, робота з працею та підручником; самостійна робота учнів за характером пізнавальної діяльності – пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.</p> <p>Організація навчально-</p>			<p>школа» з питань організації навчально-виховного процесу в початковій школі.</p> <p>3. Вивчення 3-4 прикладів передового педагогічного досвіду вчителів початкових класів, представлені у мережі Інтернет.</p> <p>4. Підготовка реферату на тему «І.А. Зязюн про особистість</p>		
--	--	--	--	--	--

<p>виховного процесу через вплив учителя на учнів молодшого шкільного віку. Співробітництво вчителя і учнів на уроках та в позаурочний час. Урок як навчальний діалог учителя з учнями. Елементи технології уроку-діалогу.</p>					
<p>Тема7. Педагогічна ситуація і педагогічна задача Педагогічна ситуація – складова педагогічного процесу. Педагогічна задача. Типи педагогічних задач. Конфлікт як психолого-педагогічна проблема в діяльності учителя. Причини конфліктних ситуацій у внутрішньо шкільному колективі, форми виявлення конфлікту. Поведінка вчителя у конфліктній ситуації Проектування навчально-виховного процесу початкової школи. Система проектування навчально-</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>Згідно списку рекомендованої літератури 2; 11; 14; 23; 37</p>	<p>1.Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2.Підготовка плану-схеми проведення бесіди або диспуту на морально-етичну тематику. 3.Аналіз складних педагогічних ситуацій (3-4). 4.Розробка схеми «Різновиди педагогічних конфліктів».</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>виховного процесу. Ефективність проектування навчально-виховного процесу. Структура системи проектування навчально-виховного процесу.</p>					
<p>Тема 8. Педагогічна техніка Поняття педагогічної техніки. Значення педагогічної техніки у професійній діяльності вчителя. Внутрішня педагогічна техніка. Елементи внутрішньої техніки. Керівництво емоційним станом. Способи психологічного налаштування. Прийоми створення позитивної установки. Педагогічний оптимізм. Взаємодія у конфліктних ситуаціях, забезпечення продуктивності педагогічної діяльності вчителя. Зовнішня педагогічна техніка. Елементи зовнішньої техніки вчителя. Вербальні (мовні) та невербальні (міміка, пантоміміка,</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>Згідно списку рекомендованої літератури 15; 34; 39; 47</p>	<p>1.Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2.Укладання анотованого переліку періодичних видань (5-7 назв), окремі розділи яких присвячені удосконаленню професійних навичок педагога. 3.Створення схеми «Компоненти внутрішньої педагогічної техніки». 4.Розробка рекомендацій з удосконалення зовнішньої педагогічної техніки.</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>жестикуляція) засоби прояву зовнішньої техніки. Способи залучення елементів зовнішньої техніки у процес взаємодії з учнями. Міжособистісний простір – важлива складова прояву педагогічної техніки.</p>					
<p>Тема 9. Техніка мовлення – ознака педагогічної майстерності Зміст поняття “педагогічне мовлення”. Психологічні особливості педагогічного мовлення. Діалогічність педагогічного мовлення. Порівняльна характеристика використання мовних і комунікативних засобів учителями з різною орієнтацією (діалогічною чи монологічною). Функції педагогічного мовлення: дидактична, експресивна, перцептивна, сугестивна, організаторська, науково-пізнавальна, комунікативна. Структура</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>Згідно списку рекомендованої літератури 6; 12; 20; 35;51</p>	<p>1.Вивчення теми. 2.Підготовка бібліографічного списку літератури (8-10) з питань удосконалення техніки мовлення. 3.Створення схеми «Компоненти граматично правильного мовлення».</p>	<p>5</p>	

педагогічного мовлення: інформаційний, виразний, впливовий компоненти. Особливості педагогічного мовлення. Джерела формування педагогічного мовлення: особистий досвід учителя, наслідування традицій, навчання, самоосвіта.					
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до затверджених кафедрою критеріїв оцінювання за національною шкалою: «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно», «Не допущено» – для екзаменів, диференційованих заліків, курсових проєктів/робіт та практик, а також «Зараховано», «Не зараховано» для заліків. Одночасно оцінювання проводиться за шкалою трансферних оцінок ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «F», «F»).				
Вимоги до письмової роботи	Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 25 балів)				
Семінарські заняття	Оцінюється робота на 15 семінарських заняттях упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 75 балів розраховується як середнє арифметичне балів, отриманих на усіх заняттях з ваговим коефіцієнтом 20 .				
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до заліку враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних занять, при виконанні завдань для самостійної роботи, індивідуальних творчих завдань. Участь у студентських наукових заходах (конференції, семінари) – 5 балів; публікація статті у збірнику студентських наукових статей – 5 балів.				
7. Політика курсу					
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати особливості педагогічної діяльності; компоненти педагогічної майстерності; особистісні якості сучасного педагога; методи та засоби професійного самовиховання; структуру педагогічного впливу; способи удосконалення педагогічних здібностей; мотиваційні засади розв'язання фахових проблем; різновиди педагогічного спілкування; специфіку зовнішньої і внутрішньої педагогічної техніки; шляхи удосконалення мовленнєвої техніки; передумови розвитку творчої складової педагогічної діяльності.					
8. Рекомендована література					

1. Барабаш Ю. Г. Педагогічна майстерність: теоретичні й навчально-методичні основи: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Л.Українки, 2006. – 469 с.

2. Барабаш Ю. Г. Педагогічна майстерність: навч. посіб. вид. 2-ге, випр. та допов. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 390 с.
3. Бесєдіна Л.М., Сторубльов О.І. Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота у навчальних закладах: метод. посіб. Київ: Логос, 2009. 204 с.
4. Васянович Г. П. Педагогічна етика: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2011. 254 с.
5. Вердіна С. В. Секрети педагогічної майстерності : уроки для вчителя. Харків: Основа, 2008. 111 с.
6. Висоцька О. Є. Випереджаюча освіта для сталого розвитку: методологія, методика, технології : навч.-метод. посіб. Дніпро : „Акцент”, 2017. 292 с.
7. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посіб. Київ, 2006. 276 с.
8. Гонтаровська Н. Б. Освітнє середовище як фактор розвитку особистості дитини: монографія. Київ: Дніпро-VAL, 2010. 623 с.
9. Гузій Н. В. Основи педагогічного професіоналізму. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. 155 с.
10. Деніжна С. О. Практикум з основ педагогічної майстерності: навч. посіб. Київ : Вид. центр НУБіПУ, 2010. 146 с.
11. Дрожжина Т. В. Конфлікти в школі: як навчитися швидко їх розв'язувати. Харків : „Основа”, 2010. 160 с.
12. Заболотна О. А. Теорія і практика альтернативної шкільної освіти у країнах Європейського Союзу : монографія. Умань : ФОП Жовтий, 2013. 372 с.
13. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : монографія. Черкаси : ВВ ЧНУ імені Богдана Хмельницького. 2008. С. 404 - 405.
14. Історія педагогічної майстерності / ред. О.А. Лавріненко. Київ: Вік 2009. 328 с.
15. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: навч. посіб. Харків: вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
16. Карпенко О.В. Основи педагогічної майстерності : навч. посіб. Дрогобич : РВВ Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2013. 156 с.
17. Ковальчук Л. О. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 603 с.
18. Ковальчук, О.М. Формування педагогічної техніки засобами театральної педагогіки: навч. посіб. Ніжин: ред.-вид. відділ НДПУ, 2001. 126 с.
19. Коротяєв Б. І. Педагогічна філософія: кол. Моногр Луганськ : вид-во “ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010. 340 с.
20. Кучерявий О. Г. Професійне самовиховання у вищій школі: навч. посіб. Київ : Освіта України, 2010. 210 с.
21. Лавріненко О. А. Педагогічна майстерність в історико-педагогічному вимірі: теорія, практика, поступ. Київ : Богданова А. М., 2009. 328 с.
22. Марченко О. Г. Основи педагогічної майстерності. Харків : „Основи”, 2009. 112 с.
23. Матвєєва Н.О. Педагогічна майстерність: практикум. Івано-Франківськ: НАІР, 2015. 328 с.
24. Неперервна освіта: професійний розвиток педагога: навч.-метод. посіб. / упоряд. Н.О.Матвєєва. Івано-Франківськ: "НАІР", 2011. 118 с.
25. Нечепоренко Л. С. Педагогічна майстерність. Харків : ХНУ, 2009. 274 с.
26. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / упоряд. О.І Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.

Викладач _____